

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ЕНДОКРИННОЇ ПАТОЛОГІЇ
ІМ. В.Я. ДАНИЛЕВСЬКОГО НАМН УКРАЇНИ»**

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни**

«ІСТОРІЯ НАУКИ ЕНДОКРИНОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень

Ступінь, що присвоюється: доктор філософії

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Спеціальність: 222 Медицина

Спеціалізація: Ендокринологія

Тип дисципліни: вибіркова

Викладач: Микитюк Мирослава Ростиславівна, доктор медичних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, miroslavamk@ukr.net

Графік консультацій: вівторок, з 15:00 до 16:00.

Анотація: Навчальна дисципліна «Історія науки ендокринологія» вивчається здобувачами наукового ступеня доктор філософії у четвертому семестрі другого року навчання. Дисципліна націлена на підготовку здобувачів наукового ступеня доктор філософії з метою оволодіння ними поглибленими професійними знаннями, науковим і культурним кругозором, зокрема шляхом засвоєння знань основних концепцій, теоретичних та практичних проблем, історії розвитку ендокринології та сучасним станом розвитку наукової літератури.

Метою навчальної дисципліни є підготовка здобувачів наукового ступеня доктор філософії з метою оволодіння ними поглибленими професійними знаннями, науковим і культурним кругозором рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії, історії розвитку науки та сучасним її станом, розуміння правових документів, що регламентують практичну та наукову діяльність у сфері ендокринології.

Компетентності, які формуються у здобувача освіти в процесі вивчення дисципліни:

○ Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі клінічної ендокринології, застосовувати методологію наукової діяльності,

проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі ендокринології.

- Здатність до науково-професійного самовдосконалення, розвитку індивідуальних здібностей.

- Здатність до абстрактного мислення, освоєння, системного аналізу і критичного осмислення нових знань в предметній та міжпредметних галузях.

- Здатність до ініціювання та виконання наукових досліджень на основі системного наукового світогляду.

- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.

- Здатність до ефективної комунікації у професійному середовищі, з широким академічним товариством та громадськістю у національному та міжнародному контексті.

- Здатність до розробки, прогнозування та управління проектами.

- Здатність працювати у групі та до міжособистісної взаємодії.

- Здатність оволодіти основними інформаційними технологіями, способами та засобами одержання, збереження, обробки та аналізу інформації, навичками патентно-інформаційних досліджень, захисту прав інтелектуальної власності.

- Здатність дотримуватись морально-етичних правил поведінки, розуміти рівні можливості в професійній діяльності, а також дотримуватись академічної доброчесності, характерних для учасників академічного середовища.

- Здатність ініціювати, розробляти та реалізувати дослідницько-інноваційні проекти, включаючи власні дослідження.

- Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку та інші сектори суспільства.

- Здатність планувати та організовувати роботу дослідницьких колективів, керувати проектами у галузі клінічної ендокринології, лідерство у керуванні колективом, керуючись принципами професійної етики.

Результати навчання, досягнення яких забезпечує дисципліна:

- Виявляти не вирішені проблеми ендокринології, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення

- Розробляти дизайн та план наукового дослідження.

- Отримувати, аналізувати, оцінювати та використовувати ресурси, що мають відношення до вирішення наукових проблем і задач ендокринології.

- Впроваджувати результати наукових досліджень у науковий, освітній процес та суспільство.

- Застосовувати сучасні інформаційні та біологічні технології у професійній діяльності.

- Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами.

- Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Пререквізити: «Академічна доброчесність, інтелектуальна власність, авторське право», «Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності», «Методологія та методи наукового аналізу, управління науковою діяльністю», «Професійна та наукова етика».

Обсяг навчальної дисципліни: 3 кредити ECTS; 90 годин, з яких 30 аудиторних годин (8 годин лекцій, 22 – практичні), 60 годин - самостійна робота.

Форма навчання: очна, дистанційна

Структура та зміст навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми, зміст	Вид занять	Кількість годин
1	Історія науки ендокринології у 16-19 сторіччі. Анатомісти та мікроскопісти. 18 сторіччя та початок 19 сторіччя: Теофіл де Борде, Альбрехт фон Халлер, Ешлі Купер, Томас Вілкінсон Кінг, Лазаро Спаланцані, Джон та Вільямс Хунтер та ін.	лекція	2
2	Народження ендокринології. А. Бертольд (1855), Броун Секар та його органотерапія, П'єр Марі та акромегалія (1886).	лекція	2
3	Етапи розвитку ендокринології: описовий, експериментальний, виділення гормонів у чистому вигляді та розшифрування їхньої хімічної структури, синтез гормонів та отримання їх дериватів	лекція	2
4	Історія діабету. Доісторичні часи та антична епоха	практичне	2
5	Діагностичний період (17 – 18 сторіччя н.е., Томас Уїллс, Метью Добсон, Томас Гавлей)	практичне	2
6	Експериментальний період (19 – 20 сторіччя н.е., Клод Бернард, Пауль Лангерганс, Оскар Мінковський, Джозеф фон Мерінг, Джон Мейер, Георг Шульцер, Ніколас Паулеску, Ізраель Клейнер).	практичне	2
7	Історія відкриття інсуліну: Фредерік Гранд Бантінг, Чарльз Бест, Джон Маклеод, Джеймс Б. Колліп. Період після відкриття інсуліну (20 сторіччя та сьогодні).	практичне	2
8	20 сторіччя та початок 21 сторіччя. Роберт Харінгтон, Ганс Сельє, Ф. Сенгер, Ерд Уїлбур Сазерленд молодший. Концепція про тріаду «гормон – ген - фермент» як основна модель дії гормонів.	практичне	2

9	Сучасні методи діагностики та лікування ендокринних хвороб	практичне	2
10	Українська школа ендокринології. Минуле, сучасність та майбутнє	лекція	2
11	Фундатори, хронологічний аспект інституційного розвитку, визначальні науково – практичні досягнення, розробники та перспективні напрямки досліджень.	практичне	
12	Доленосні наукові здобутки фундаментальної та клінічної ендокринології, відзначені Нобелівською премією	практичне	2
13	Формування сучасної ендокринології з акцентуванням соціальної значущості та внеску до розвитку фундаментальної науки в галузі фізіології та медицини.	практичне	2
14	Відомі українські ендокринологи, вклад в розвиток клінічної ендокринології	практичне	2
15	Підсумковий контроль		2

Система контролю та оцінювання

Успішність засвоєння дисципліни оцінюється за 100-бальною шкалою, яка складається з поточного контролю теоретичної підготовки, самостійної роботи (максимально 60 балів) та результатів підсумкового модульного контролю, який проводиться на останньому занятті (максимально 40 балів). Мінімальна кількість балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти при поточному контролі – 36 балів, за результати підсумкового модульного контролю – 24 бали. Поточний контроль засвоєння тем здійснюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей шляхом усного опитування, тестового, письмового контролю. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік, що проходить у формі усного опитування та проводиться на останньому занятті з дисципліни.

Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		залік
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	

35-59	F	Не зараховано (з можливістю повторного складання)
1-34	FX	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Політика дисципліни: дотримання вимог академічної доброчесності, активна участь здобувача у дискусіях на заняттях, неприпустимість запізнення на заняття. Відвідування аудиторних занять є обов'язковим, пропущені заняття підлягають відпрацюванню.

Матеріально-технічне забезпечення: мультимедійне обладнання, персональні комп'ютери, що мають доступ до мережі Інтернет, доступ до баз даних.

Рекомендована література та інформаційні ресурси Основна література

1. Ендокринологія / за ред. П. М. Боднара. – К. : Здоров'я, 2003. – 512 с.
2. Історичні аспекти діабетології: відкриття інсуліну / С. В. Попов, О. К. Мелеховець, Н. В. Деміхова та ін. // Вісн. Сумського держ. ун-ту. Серія: Медицина. - 2012. – № 1. – С.188-194.
3. Тронько, М. Д. Історичні аспекти розвитку ендокринології / М. Д. Тронько, Я. Г. Бальон, О. Я. Самсон // Міжнар. ендокринол. журн. - 2017. – Т. 13, № 3. – С. 219-225.
4. Комісаренко, В. П. Деякі підсумки розвитку ендокринології на Україні / В. П. Комісаренко // Фізіол. журн. - 1967. – № 5. – С. 189-200.
5. Тронько, М. Д. Історія розвитку ендокринології в Україні / М. Д. Тронько, М. М. Боднар, Ю. І. Комісаренко. - К. : Здоров'я, 2004. – 68 с.
6. Loriaux, D. Lynn. A biographical history of endocrinology / D. Lynn Loriaux. - John Wiley & Sons, 2016. – 507 p.
7. Medvei, V. C. A history of endocrinology / V. C. Medvei. - MTP Press Limited Falcon House Lancaster, 1982. – 911 p.

Додаткова література

1. Караченцев, Ю. І. Основні шляхи розвитку Українського НДІ фармакотерапії ендокринних захворювань за 80 років (1919-1999) / Ю. І. Караченцев // Ендокринологія. - 1996. – Т. 1, № 1. – С. 25-31.
2. Тронько, М. Д. Фундаментальні та прикладні аспекти сучасної діабетології/ М. Д. Тронько // Укр. мед. часопис. - 2019. URL: <http://amnu.gov.ua/mykola-tronko-fundamentalni-ta-prykladni-aspekty-suchasnoyi-diabetologiyi/>
3. Гончарова, О. А. История Харьковской школы эндокринологии / О. А. Гончарова // Східноєвропейський журнал внутрішньої та сімейної медицини. - 2021. - № 2. - С. 29-33.
4. Ильина, И. М. 50 учебных сборов в истории Института проблем эндокринной патологии им. В.Я. Данилевского АМН Украины: страницы

отечественной эндокринологии / И. М. Ильина, Л. П. Пивоваревич ; под ред. Ю. И. Караченцева. - Х. : С.А.М., 2006. - 84 с.

5. Сидорова, И. В. История научной школы эндокринной хирургии ГУ “Институт проблем эндокринной патологии им. В. Я. Данилевского НАМН Украины” / И. В. Сидорова // Пробл. эндокрин. патології. - 2013. - № 4. - С. 95-102.
6. Шиндлер, М. С. Всеукраинский институт эндокринологии и органотерапии / М. С. Шиндлер. - Харьков : Медиздат, 1933. - 56 с.
7. Banting, F. G. Nobel Lecture : Diabetes and Insulin / F. G. Banting // Nobel Prize. org. Nobel Media AB. - 2020. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/medicine/1923/banting/lecture/>